Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 20. mája 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Súdna právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v občianskych a obchodných veciach – Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 – Právomoc vo veciach poistenia – Článok 10 – Článok 11 ods. 1 písm. a) – Možnosť žalovať poistiteľa usadeného na území jedného členského štátu v inom členskom štáte v prípade, ak žalobu podal poistník, poistený alebo oprávnený z poistenia, na súdoch podľa miesta bydliska žalobcu – Článok 13 ods. 2 – Priama žaloba poškodenej osoby proti poistiteľovi – Osobná pôsobnosť – Pojem ‚poškodený' – Profesionál v odvetví poistenia – Osobitné právomoci – Článok 7 body 2 a 5 – Pojmy ‚organizačná zložka', ‚obchodné zastúpenie' alebo ‚iná pobočka'"

Vo veci C-913/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sąd Rejonowy w Białymstoku (Okresný súd Białystok, Poľsko) z 18. novembra 2019 a doručený Súdnemu dvoru 13. decembra 2019, ktorý súvisí s konaním:

CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

proti

Gefion Insurance A/S,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory A. Prechal, sudcovia N. Wahl, F. Biltgen, L. S. Rossi (spravodajkyňa) a J. Passer,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, v zastúpení: K. Janiec-Janowska, radca prawna,

– Gefion Insurance A/S, v zastúpení: I. Łyszkiewicz, radca prawny,

– poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,

– Európska komisia, v zastúpení: M. Heller a B. Sasinowska, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: poľština.

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 14. januára 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 13 ods. 2 v spojení s článkom 10 a článkom 7 bodmi 2 a 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťami CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (ďalej len „CNP“), spoločnosť s ručením obmedzeným so sídlom v Poľsku, a Gefion Insurance A/S (ďalej len „Gefion“), poisťovňou so sídlom v Dánsku, vo veci náhrady škody spôsobenej dopravnou nehodou, ku ktorej došlo v Poľsku.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 1215/2012

3 Odôvodnenia 15, 18 a 34 nariadenia č. 1215/2012 stanovujú:

„(15) Normy právomoci by mali byť ľahko predvídateľné a vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného. Právomoc založená na tomto kritériu by mala byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet sporu alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iný hraničný ukazovateľ. Bydlisko [sídlo – *neoficiálny preklad*] právnickej osoby treba definovať osobitne, aby boli spoločné pravidlá prehľadnejšie a vyhlo sa konfliktu právomoci.

…

(18) V oblasti poistenia, spotrebiteľských a pracovných zmlúv by slabší účastník mal byť chránený normami právomoci, ktoré lepšie chránia jeho záujmy než všeobecné normy.

…

(34) Treba zaručiť kontinuitu medzi [Dohovorom z 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32) v jeho znení zmenenom neskoršími dohovormi o pristúpení nových členských štátov v tomuto dohovoru], nariadením [Rady] (ES) č. 44/2001 [z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42)] a týmto nariadením a musia sa určiť prechodné ustanovenia na tento účel. Rovnaká potreba kontinuity sa týka aj výkladu [tohto] dohovoru… a nariadení, ktoré ho nahradili, Súdnym dvorom Európskej únie.“

4 Kapitola II nariadenia č. 1215/2012, ktorá upravuje „Právomoc“, obsahuje oddiel 1, nazvaný „Všeobecné ustanovenia“, v ktorom sa nachádzajú články 4 až 6 tohto nariadenia.

5 Článok 4 ods. 1 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Ak nie je v tomto nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.“

6 Podľa článku 5 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012:

„Osoby s bydliskom na území členského štátu možno žalovať na súdoch iného členského štátu len na základe kritérií upravených v oddieloch 2 až 7 tejto kapitoly.“

7 Oddiel 2 kapitoly II uvedeného nariadenia, nazvaný „Osobitná právomoc“, obsahuje najmä článok 7 tohto nariadenia, ktorý stanovuje:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v inom členskom štáte:

…

2. vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok;

…

5. v sporoch týkajúcich sa činnosti organizačnej zložky, obchodného zastúpenia alebo inej pobočky na súdoch podľa bydliska [sídla – *neoficiálny preklad*] organizačnej zložky, obchodného zastúpenia alebo inej pobočky;

…“

8 Oddiel 3 kapitoly II nariadenia č. 1215/2012, nazvaný „Právomoc vo veciach poistenia“, obsahuje články 10 až 16 tohto nariadenia.

9 Článok 10 uvedeného nariadenia znie takto:

„Vo veciach poistenia sa právomoc určuje podľa tohto oddielu bez toho, aby bol dotknutý článok 6 a článok 7 bod 5.“

10 Článok 11 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012 stanovuje:

„Poistiteľa s bydliskom v členskom štáte možno žalovať

a) na súdoch členského štátu, na území ktorého má bydlisko;

b) na území iného členského štátu, ak žalobu podal poistník, poistený alebo oprávnený z poistenia, na súdoch podľa miesta bydliska žalobcu, alebo

…“

11 Článok 12 tohto nariadenia stanovuje:

„Pokiaľ ide o poistenie zodpovednosti za škodu alebo poistenie nehnuteľného majetku, možno poistiteľa okrem toho žalovať na súdoch podľa miesta, kde došlo k poistnej udalosti. To isté platí, ak je hnuteľný a nehnuteľný majetok krytý rovnakou poistkou a obidva boli poškodené tou istou udalosťou.“

12 Článok 13 ods. 1 a 2 uvedeného nariadenia stanovuje:

„1. Pokiaľ ide o poistenie zodpovednosti za škodu, možno poistiteľa tiež pribrať do konania, ktoré začal poškodený proti poistenému, ak to pripúšťa právny poriadok štátu, ktorého súd koná.

2. Články 10, 11 a 12 sa uplatnia na konania začaté poškodeným proti poistiteľovi, ak sú takéto priame žaloby prípustné.“

Smernica 2009/138/ES

13 Článok 145 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) (Ú. v. EÚ L 335, 2009, s. 1) s názvom „Podmienky zriaďovania pobočiek“ v odseku 1 uvádza:

„Členské štáty zabezpečia, aby poisťovňa, ktorá navrhuje zriadiť pobočku na území iného členského štátu, o tom upovedomila orgány dohľadu svojho domovského členského štátu.

Každá trvalá prítomnosť poisťovne na území členského štátu má rovnaké postavenie ako pobočka, dokonca aj keď táto prítomnosť nemá formu pobočky, ale pozostáva len z kancelárie riadenej vlastnými pracovníkmi poisťovne alebo osobou, ktorá je nezávislá, má však trvalé oprávnenie konať za poisťovňu, ako by mala zastúpenie.“

14 Článok 151 tejto smernice s názvom „Zákaz znevýhodňovania osôb uplatňujúcich si nároky“ uvádza:

„Hostiteľský členský štát požaduje od neživotnej poisťovne, aby zaistila, že osoby uplatňujúce si nároky vzniknuté z udalostí, ktoré sa stali na jeho území, nebudú znevýhodnené v dôsledku skutočnosti, že poisťovňa pokrýva iné riziko než zodpovednosť prepravcu zatriedené do odvetvia 10 v časti A prílohy I v rámci poskytovania služieb, a nie prostredníctvom prevádzkarne pôsobiacej v tomto štáte.“

15 Článok 152 tejto smernice s názvom „Zástupca“ stanovuje:

„1. Na účely uvedené v článku 151 hostiteľský členský štát požaduje od neživotnej poisťovne, aby vymenovala svojho zástupcu, ktorý má bydlisko alebo je usadený na jeho území, ktorý bude zhromažďovať všetky potrebné údaje v súvislosti s uplatňovanými nárokmi a ktorý bude mať dostatočné právomoci na to, aby mohol zastupovať poisťovňu vo vzťahu k poškodeným osobám, ktoré si môžu uplatňovať nároky, vrátane platby takých nárokov, a zastupovať poisťovňu pred súdmi alebo orgánmi tohto členského štátu vo vzťahu k uvedeným nárokom.

…

3. Vymenovanie zástupcu samo osebe nepredstavuje otvorenie pobočky na účely článku 145.

…“

Poľské právo

16 V súlade s § 1099 kodeks postępowania cywilnego (Občiansky súdny poriadok) konajúci súd v akomkoľvek štádiu konania z úradnej moci preskúma prípadnú neexistenciu právomoci vnútroštátnych súdov konať vo veci a v prípade nedostatku právomoci vyhlási návrh za neprípustný. Chýbajúca právomoc vnútroštátnych súdov predstavuje dôvod pre nulitnosť konania.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

17 Dňa 28. februára 2018 sa stala v Poľsku dopravná nehoda, pri ktorej došlo k zrážke dvoch motorových vozidiel. Osoba zodpovedná za nehodu uzavrela pred nehodou zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v spoločnosti Gefion.

18 Dňa 1. marca 2018 si poškodená osoba prenajala náhradné vozidlo za odplatu v autoservise, ktorému bolo zverené jej poškodené vozidlo. Pri vyúčtovaní tejto služby prenájmu táto osoba v zmysle zmluvy o postúpení pohľadávky postúpila v prospech autoservisu pohľadávku voči spoločnosti Gefion. Dňa 25. júna 2018 na základe novej zmluvy o postúpení pohľadávky autoservis postúpil tú istú pohľadávku na CNP.

19 Listom z 25. júna 2018 CNP vyzvala Gefion na zaplatenie sumy fakturovanej za prenájom náhradného vozidla. Táto žiadosť bola zaslaná na adresu Polins spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (ďalej len „Polins“), spoločnosti s ručením obmedzeným so sídlom v Żychline (Poľsko), a ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, zástupcu záujmov spoločnosti Gefion v Poľsku.

20 Listom zo 16. augusta 2018 Crawford Polska sp. z o.o., spoločnosť so sídlom v Poľsku poverená spoločnosťou Gefion likvidáciou poistnej udalosti, čiastočne schválila faktúru týkajúcu sa prenájmu náhradného vozidla a poskytla spoločnosti CNP časť sumy fakturovanej za tento prenájom.

21 V záverečnej časti tohto listu Crawford Polska uviedla, že proti nej môže byť podaná žaloba ako subjektu, ktorý poverila spoločnosť Gefion, alebo priamo proti spoločnosti Gefion „podľa ustanovení o všeobecnej právomoci, alebo na súd príslušný podľa miesta bydliska alebo sídla poistníka, poisteného alebo oprávneného z poistnej zmluvy“.

22 CNP podala 20. augusta 2018 žalobu proti spoločnosti Gefion na Sąd Rejonowy w Białymstoku (Okresný súd Białystok, Poľsko). Pokiaľ ide o medzinárodnú súdnu právomoc tohto súdu, CNP vychádzala z informácie uverejnenej spoločnosťou Gefion, podľa ktorej je Polins hlavným zástupcom spoločnosti Gefion v Poľsku. CNP požiadala, aby písomnosti určené spoločnosti Gefion boli doručené na adresu spoločnosti Polins.

23 Dňa 11. decembra 2018 tento súd vydal platobný rozkaz.

24 Gefion podala odpor proti platobnému rozkazu, pričom spochybnila právomoc poľských súdov na prejednanie sporu. Po tom, čo Gefion uviedla, že CNP vykonáva ako predmet činnosti skupovanie pohľadávok z poistných zmlúv, vyvodila z toho, že CNP nemá postavenie poistníka, poisteného alebo oprávneného z poistenia v zmysle článku 11 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1215/2012 a že preto nemá možnosť podávať žaloby vo veci poistenia na súde v inom členskom štáte, než je štát sídla poistiteľa.

25 Gefion okrem toho poukázala na rozsudok z 31. januára 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50), keď tvrdila, že vzhľadom na ochrannú funkciu článku 13 ods. 2 nariadenia č. 1215/2012 osoba vykonávajúca podnikateľskú činnosť v oblasti vymáhania pohľadávok týkajúcich sa poistných náhrad ako postupník takýchto pohľadávok nemôže požívať osobitnú ochranu, ktorú predstavuje možnosť využiť pravidlá osobitnej právomoci stanovené v oddiele 3 kapitoly II tohto nariadenia.

26 CNP v odpovedi uviedla, že Gefion je zapísaná do zoznamu poisťovní členských štátov a štátov Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO), ktoré boli predmetom oznámenia, ktoré uverejnila Komisja Nadzoru Finansowego (Komisia pre finančný dohľad, Poľsko); že predáva poistenia v Poľsku, a že je neprípustné, aby si subjekt, ktorý prevzal pohľadávku od poškodeného nemohol uplatniť nárok na úhradu nákladov na opravu, o ktorý ide vo veci samej, na súde miesta, kde došlo k poistnej udalosti a kde sa oprava vykonala.

27 Vnútroštátny súd má pochybnosti o tom, či sa v prejednávanej veci CNP môže oprávnene odvolávať na normy právomoci stanovené v oddiele 3 kapitoly II nariadenia č. 1215/2012. Konkrétnejšie sa pýta, či CNP, ktorá je podnikom, ktorý nadobudol od poškodenej osoby pohľadávku voči poistiteľovi vyplývajúcu z poistenia zodpovednosti za škodu, môže požívať ochranu, ktorú ustanovenia tejto sekcie vyhradzujú slabším účastníkom právnych vzťahov. Podľa uvedeného súdu treba skôr uvažovať o uplatnení ustanovení oddielu 2 kapitoly II tohto nariadenia, konkrétne článku 7 bodu 2 alebo článku 7 bodu 5 uvedeného nariadenia. Napokon má pochybnosti, pokiaľ ide o výklad pojmov „organizačná zložka“, „obchodné zastúpenie“ alebo „iná pobočka“ v zmysle tohto článku 7 bodu 5.

28 Za týchto okolností Sąd Rejonowy w Białymstoku (Okresný súd Białystok) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 13 ods. 2 v spojení s článkom 10 nariadenia [č. 1215/2012] vykladať tak, že v spore medzi podnikateľom, ktorý nadobudol od poškodeného pohľadávku voči poisťovni z titulu poistenia zodpovednosti za škodu, a touto poisťovňou [poisťujúcou zodpovednosť za škodu], nie je vylúčené určenie právomoci súdu podľa článku 7 bodu 2 alebo článku 7 bodu 5 tohto nariadenia?

2. Má sa v prípade kladnej odpovede na prvú otázku článok 7 bod 5 nariadenia [č. 1215/2012] vykladať tak, že obchodná spoločnosť pôsobiaca v členskom štáte, ktorá likviduje majetkové škody v rámci povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a koná v rámci zmluvy s poisťovňou sídliacou v inom členskom štáte, je jej organizačnou zložkou, obchodným zastúpením alebo inou pobočkou?

3. Má sa v prípade kladnej odpovede na prvú otázku článok 7 ods. 2 nariadenia [č. 1215/2012] vykladať tak, že predstavuje autonómny základ právomoci súdu členského štátu, kde došlo k poistnej udalosti zakladajúcej nárok na náhradu škody, na ktorý veriteľ, ktorý nadobudol pohľadávku od poškodeného v rámci povinného poistenia zodpovednosti za škodu podal žalobu voči poisťovni sídliacej v inom členskom štáte?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej a tretej otázke

29 Svojou prvou a treťou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 13 ods. 2 nariadenia č. 1215/2012 v spojení s článkom 10 tohto nariadenia vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby súdna právomoc v prípade sporu medzi podnikateľom, ktorý nadobudol pohľadávku, ktorú mal pôvodne poškodený voči poisťovni poisťujúcej občianskoprávnu zodpovednosť na jednej strane, a tou istou poisťovňou poisťujúcou občianskoprávnu zodpovednosť na strane druhej, bola založená autonómne na článku 7 bode 2 alebo na článku 7 bode 5 tohto nariadenia.

30 Na úvod treba pripomenúť, že v rozsahu, v akom v súlade s odôvodnením 34 nariadenia č. 1215/2012 toto nariadenie zrušuje a nahrádza nariadenie č. 44/2001, ktoré samo nahradilo Dohovor z 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*], zmenený neskoršími dohovormi týkajúcimi sa pristúpenia nových členských štátov k tomuto dohovoru, platí výklad poskytnutý Súdnym dvorom vo vzťahu k ustanoveniam týchto posledných uvedených právnych nástrojov rovnako aj vo vzťahu k nariadeniu č. 1215/2012, pretože tieto ustanovenia možno kvalifikovať ako „rovnocenné“ (rozsudok z 9. júla 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, bod 22 a citovaná judikatúra).

31 Podľa článku 4 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012 sa osoby s bydliskom na území členského štátu žalujú na súdoch tohto členského štátu. Článok 5 ods. 1 tohto nariadenia však odchylne stanovuje, že tieto osoby možno žalovať na súdoch iného členského štátu podľa pravidiel upravených v oddieloch 2 až 7 kapitoly II uvedeného nariadenia.

32 Pokiaľ ide konkrétne o oddiel 3 tejto kapitoly II, nazvaný „Právomoc vo veciach poistenia“, tento zavádza samostatný systém rozdelenia voľby právomoci v oblasti poisťovníctva (pozri analogicky rozsudok z 12. mája 2005, Société financière et industrielle du Peloux, C-112/03, EU:C:2005:280, bod 29).

33 Článok 10 nariadenia č. 1215/2012 totiž spresňuje, že vo veciach poistenia sa právomoc určuje podľa ustanovení tohto oddielu 3, ktorý obsahuje články 10 až 16 tohto nariadenia bez toho, aby bol dotknutý článok 6 a článok 7 bod 5 uvedeného nariadenia.

34 Z toho vyplýva, že oddiel 3 kapitoly II nariadenia č. 1215/2012 upravuje súdnu právomoc samostatne, takže okrem kritérií právomoci stanovených samotným oddielom 3 sú v tejto oblasti vylúčené iné kritériá právomoci ako tie, na ktoré výslovne odkazuje článok 10 tohto nariadenia, a to kritériá právomoci uvedené v článku 6 a článku 7 bode 5 uvedeného nariadenia.

35 Keďže článok 10 nariadenia č. 1215/2012 neodkazuje na článok 7 bod 2 tohto nariadenia, toto posledné uvedené ustanovenie sa nemôže uplatniť, ak spor patrí, pokiaľ ide o súdnu právomoc, do pôsobnosti oddielu 3 kapitoly II uvedeného nariadenia.

36 Takýto výklad potvrdzuje znenie článku 11 ods. 1 písm. a) a článku 12 nariadenia č. 1215/2012, ktoré stanovujú pravidlá právomoci analogické pravidlám uvedeným v článku 4 ods. 1 a v článku 7 bode 2 tohto nariadenia.

37 Okrem toho treba uviesť, že podľa článku 13 ods. 2 nariadenia č. 1215/2012 sa články 10 až 12 tohto nariadenia uplatnia v prípade priamej žaloby podanej poškodeným proti poistiteľovi, ak je priama žaloba možná.

38 V tejto súvislosti účelom odkazu v článku 13 ods. 2 tohto nariadenia je pridať do zoznamu žalobcov uvedeného v článku 11 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia osoby, ktorým vznikla ujma, bez toho, aby sa okruh týchto osôb obmedzil na osoby, ktorým vznikla ujma priamo (pozri analogicky, pokiaľ ide o nariadenie č. 44/2001, rozsudok z 20. júla 2017, MMA IARD, C-340/16, EU:C:2017:576, bod 33 a citovanú judikatúru).

39 Vzhľadom na to treba pripomenúť, že cieľom oddielu 3 kapitoly II nariadenia č. 1215/2012 je podľa odôvodnenia 18 tohto nariadenia ochrana slabšieho účastníka zmluvy normami právomoci, ktoré lepšie chránia jeho záujmy než všeobecné normy právomoci, a že takýto cieľ znamená, že uplatnenie osobitných noriem právomoci stanovených v uvedenom oddiele sa nerozšíri na osoby, pre ktoré nie je táto ochrana zdôvodnená (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. februára 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, body 27 a 44, ako aj citovanú judikatúru).

40 Hoci postupník práv poškodeného, ktorého samotného možno považovať za slabšieho účastníka, by mal mať možnosť využiť osobitné normy súdnej právomoci definované v článku 11 ods. 1 písm. b) v spojení s článkom 13 ods. 2 nariadenia č. 1215/2012, žiadna osobitná ochrana nie je odôvodnená, pokiaľ ide o vzťahy medzi podnikateľskými subjektmi v odvetví poisťovníctva, keďže u žiadneho z nich nemožno predpokladať, že sa nachádza v slabšom postavení vo vzťahu k druhému (pozri v tomto zmysle rozsudok z 31. januára 2018, Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, body 39 a 42, ako aj citovanú judikatúru).

41 Súdny dvor sa tak domnieval, že inštitúcia sociálneho zabezpečenia, zákonný postupník nárokov priamo poškodeného pri dopravnej nehode, sa nemôže odvolávať na ustanovenia článku 9 ods. 1 písm. b) v spojení s článkom 11 ods. 2 nariadenia č. 44/2001, ktorým zodpovedajú v uvedenom poradí článok 11 ods. 1 písm. b) a článok 13 ods. 2 nariadenia č. 1215/2012, na účely podania priamej žaloby na súdy členského štátu svojho usadenia proti poistiteľovi osoby údajne zodpovednej za uvedenú nehodu, ktorý je usadený v inom členskom štáte (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. septembra 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, bod 43 a citovanú judikatúru).

42 Súdny dvor tiež rozhodol, že osobe, ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť v oblasti uplatňovania nároku z pohľadávok na poistné plnenie ako postupník, ktorý získal uvedené pohľadávky na základe zmluvy, nemožno priznať nárok na osobitnú ochranu, ktorou je *forum actoris* (rozsudok z 31. januára 2018, Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, bod 43).

43 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že úlohou CNP je vymáhanie pohľadávok od poisťovní. Táto okolnosť, ktorú prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu, bráni tomu, aby sa táto spoločnosť mohla považovať za slabšieho účastníka konania v porovnaní s protistranou v zmysle judikatúry uvedenej v bodoch 40 až 42 tohto rozsudku, takže sa na ňu nemôžu vzťahovať osobitné pravidlá súdnej právomoci stanovené v článkoch 10 až 16 nariadenia č. 1215/2012.

44 Treba preskúmať, či vzhľadom na tento záver môže byť právomoc súdu rozhodujúceho v spore medzi podnikateľom, ktorý nadobudol pohľadávku voči poisťovni, pôvodne vo vlastníctve poškodenej osoby, na jednej strane a touto poisťovňou na druhej strane založená na článku 7 bode 2 alebo článku 7 bode 5 nariadenia č. 1215/2012.

45 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že keďže žaloba, ktorú podal poisťovateľ proti inému poisťovateľovi, nie je zahrnutá v oddiele 3 kapitoly II nariadenia č. 44/2001, uplatňuje sa na takúto žalobu článok 6 bod 2 tohto nariadenia, ktorý patrí do oddielu 2 tejto kapitoly, pokiaľ je táto žaloba zahrnutá v prípadoch uvedených v tomto ustanovení (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. januára 2016, SOVAG, C-521/14, EU:C:2016:41, bod 31).

46 Analogicky treba konštatovať, že v prípade, že oddiel 3 kapitoly II nariadenia č. 1215/2012 nie je uplatniteľný na žalobu z dôvodu, že účastník konania nemá vo vzťahu k druhému účastníkovi konania slabšie postavenie, táto žaloba môže patriť do pôsobnosti ustanovení oddielu 2 tejto kapitoly, a najmä článku 7 bodu 2 alebo článku 7 bodu 5 tohto nariadenia, aj keď ide o spor vo veciach poistenia, pokiaľ sú splnené podmienky, ktoré uvedené ustanovenia stanovujú pre ich uplatnenie.

47 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú a tretiu otázku odpovedať tak, že článok 13 ods. 2 nariadenia č. 1215/2012 v spojení s článkom 10 tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatní v prípade sporu medzi podnikateľom, ktorý nadobudol pohľadávku, ktorú mal pôvodne poškodený voči poisťovni poisťujúcej občianskoprávnu zodpovednosť na jednej strane, a tou istou poisťovňou poisťujúcou občianskoprávnu zodpovednosť na strane druhej, takže nebráni, aby súdna právomoc na rozhodovanie v takom spore bola prípadne založená na článku 7 bode 2 alebo na článku 7 bode 5 tohto nariadenia.

O druhej otázke

48 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 7 bod 5 nariadenia č. 1215/2012 vykladať v tom zmysle, že spoločnosť, ktorá v jednom členskom štáte vykonáva na základe zmluvy uzavretej s poisťovňou so sídlom v inom členskom štáte v mene a na účet tejto poisťovne činnosť likvidácie škôd v rámci poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, sa má považovať za organizačnú zložku, obchodné zastúpenie alebo inú pobočku v zmysle tohto ustanovenia.

49 S cieľom odpovedať na túto otázku je potrebné pripomenúť, že len ako výnimku zo všeobecného pravidla stanoveného v článku 4 ods. 1 nariadenie č. 1215/2012 priznáva všeobecnú právomoc súdnym orgánom členského štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko, keď oddiel 2 kapitola II tohto nariadenia stanovuje určitý počet prípadov osobitnej právomoci, medzi ktoré patrí právomoc zakotvená v článku 7 bode 5 uvedeného nariadenia. Keďže právomoc súdov miesta, kde sa nachádza organizačná zložka, obchodné zastúpenie alebo iná pobočka v sporoch týkajúcich sa ich činnosti v zmysle tohto ustanovenia, predstavuje pravidlo osobitnej právomoci, treba ju vykladať samostatne a reštriktívne, čo neumožňuje výklad nad rámec prípadov výslovne uvedených v tom istom nariadení (pozri analogicky s článkom 5 bodom 5 nariadenia č. 44/2001 rozsudok z 5. júla 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, bod 26 a citovanú judikatúru).

50 Pravidlo osobitnej právomoci stanovené v článku 7 bode 5 nariadenia č. 1215/2012 je založené na existencii osobitne úzkej väzby medzi sporom a súdmi, ktoré môžu o ňom rozhodovať, čo odôvodňuje priznanie právomoci týmto súdom z dôvodov riadneho výkonu spravodlivosti a hospodárnej organizácie konania (pozri analogicky s článkom 5 bodom 5 nariadenia č. 44/2001 rozsudok z 5. júla 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, bod 27 a citovanú judikatúru).

51 V tejto súvislosti podľa judikatúry Súdneho dvora určiť, či sa spor týka činnosti organizačnej zložky, obchodného zastúpenia alebo inej pobočky v zmysle článku 7 bodu 5 nariadenia č. 1215/2012, umožňujú dve kritériá.

52 Po prvé pojmy „organizačná zložka“, „obchodné zastúpenie“ a „iná pobočka“ v zmysle tohto ustanovenia predpokladajú existenciu strediska činností, ktoré navonok dlhodobo vystupuje ako expozitúra materskej spoločnosti. Toto stredisko musí mať riaditeľstvo a byť vecne vybavené tak, že môže viesť rokovania s tretími osobami takým spôsobom, že tieto osoby sa nemusia priamo obracať na materskú spoločnosť. Po druhé spor sa musí týkať buď úkonov súvisiacich s činnosťou organizačnej zložky, alebo záväzkov, ktoré prijala v mene materskej spoločnosti, ak sa tieto záväzky majú vykonať v štáte, kde sa táto organizačná zložka nachádza (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. júla 2012, Mahamdia, C-154/11, EU:C:2012:491, bod 48; z 5. júla 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, bod 59, a z 11. apríla 2019, Ryanair, C-464/18, EU:C:2019:311, bod 33).

53 V prejednávanej veci z informácií uvedených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že hoci dve spoločnosti zastupujú záujmy spoločnosti Gefion v Poľsku, a to Polins a Crawford Polska, je to Crawford Polska, ktorú Gefion poverila vykonaním likvidácie poistnej udalosti, o ktorú ide vo veci samej. Preto sa treba domnievať, že vnútroštátny súd sa pýta Súdneho dvora na pôsobnosť článku 7 bodu 5 nariadenia č. 1215/2012 s ohľadom na činnosť spoločnosti Crawford Polska.

54 Pokiaľ ide o prvé kritérium stanovené judikatúrou pripomenutou v bode 52 tohto rozsudku, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že s výhradou posúdenia skutkových okolností, ktoré prislúcha vykonať vnútroštátnemu súdu, je Crawford Polska spoločnosťou s ručením obmedzeným založenou podľa poľského práva, takže ako právnická osoba disponuje nezávislou právnou subjektivitou a má svoje riadiace orgány.

55 Okrem toho podľa samotného splnomocnenia od spoločnosti Gefion je Crawford Polska oprávnená „v plnom rozsahu vybavovať nároky [na náhradu škody]“, pričom vnútroštátny súd okrem toho spresňuje, že táto spoločnosť má plnú právomoc vykonávať činnosť, ktorá má právne účinky pre poisťovňu, a konať v mene a na účet spoločnosti Gefion.

56 Preto, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 63 svojich návrhov, na základe uvedeného splnomocnenia sa zdá, že Crawford Polska má plnú právomoc na výkon činnosti vyporiadania a likvidácie škôd, čo vyvoláva právne účinky pre poisťovňu, takže spoločnosť Crawford Polska treba považovať za stredisko činností, ktoré navonok dlhodobo vystupuje ako expozitúra materskej spoločnosti.

57 Naopak, vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či je toto stredisko vecne vybavené tak, že môže viesť rokovania s tretími osobami takým spôsobom, že tieto osoby sa nemusia priamo obracať na materskú spoločnosť.

58 Pokiaľ ide o druhé kritérium vyplývajúce z judikatúry pripomenutej v bode 52 tohto rozsudku, treba najprv uviesť, že spor vo veci samej nemožno považovať za spor týkajúci sa činností spoločnosti Crawford Polska, pretože sa netýka zmluvných alebo mimozmluvných práv a povinností týkajúcich sa riadenia tejto spoločnosti v pravom zmysle slova (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. novembra 1978, Somafer, 33/78, EU:C:1978:205, bod 13).

59 Pokiaľ ide ďalej o otázku, či sa spor vo veci samej týka záväzkov prijatých spoločnosťou Crawford Polska v mene spoločnosti Gefion, v bode 53 tohto rozsudku bolo pripomenuté, že Gefion splnomocnila spoločnosť Crawford Polska na vyporiadanie a likvidáciu poistnej udalosti vo veci samej. Okrem toho z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že rozhodnutie priznať spoločnosti CNP iba časť požadovanej náhrady škody prijala v mene a na účet spoločnosti Gefion samotná Crawford Polska. Ako uviedol generálny advokát v bode 66 svojich návrhov, ak by vnútroštátny súd túto okolnosť potvrdil, vyplývalo by z toho, že Crawford Polska nebola len obyčajným sprostredkovateľom, ktorý je poverený poskytovaním informácií, ale aktívne prispela k právnej situácii, ktorá viedla k sporu vo veci samej. Tento spor teda treba posudzovať s prihliadnutím na účasť spoločnosti Crawford Polska na právnom vzťahu medzi účastníkmi vo veci samej, ako týkajúci sa záväzkov, ktoré prebrala Crawford Polska v mene spoločnosti Gefion (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. apríla 2019, Ryanair, C-464/18, EU:C:2019:311, body 34 a 35).

60 Napokon, pokiaľ ide o tvrdenie uvádzané incidenčne vnútroštátnym súdom, ako aj spoločnosťou Gefion a Európskou komisiou, podľa ktorého by sa pojmy „organizačná zložka“, „obchodné zastúpenie“ a „iná pobočka“ v zmysle článku 7 bodu 5 nariadenia č. 1215/2012 mali chápať s prihliadnutím na smernicu 2009/138, najmä na pojmy „trvalá prítomnosť“ a „zástupca“ uvedené v článkoch 145 a 152 tejto smernice, stačí uviesť, že článok 7 bod 5 nariadenia č. 1215/2012 sa má vykladať autonómne, v rámci štruktúry a cieľov tohto ustanovenia, ako to uviedol generálny advokát v bode 72 svojich návrhov, a v súlade so špecifickými kritériami vyvodenými judikatúrou týkajúcou sa uvedeného ustanovenia.

61 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 7 bod 5 nariadenia č. 1215/2012 sa má vykladať v tom zmysle, že spoločnosť, ktorá v jednom členskom štáte vykonáva na základe zmluvy uzavretej s poisťovňou so sídlom v inom členskom štáte v mene a na účet tejto poisťovne činnosť likvidácie škôd v rámci poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, sa má považovať za organizačnú zložku, obchodné zastúpenie alebo inú pobočku v zmysle tohto ustanovenia, ak táto spoločnosť

– navonok dlhodobo vystupuje ako expozitúra materskej poisťovne a

– má svoje riadiace orgány a je vecne vybavená tak, že môže viesť rokovania s tretími osobami takým spôsobom, že tieto osoby sa nemusia priamo obracať na poisťovňu.

O trovách

62 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Článok 13 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach v spojení s článkom 10 tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatní v prípade sporu medzi podnikateľom, ktorý nadobudol pohľadávku, ktorú mal pôvodne poškodený voči poisťovni poisťujúcej občianskoprávnu zodpovednosť na jednej strane, a tou istou poisťovňou poisťujúcou občianskoprávnu zodpovednosť na strane druhej, takže nebráni, aby súdna právomoc na rozhodovanie v takom spore bola prípadne založená na článku 7 bode 2 alebo na článku 7 bode 5 tohto nariadenia.**

2. **Článok 7 bod 5 nariadenia č. 1215/2012 sa má vykladať v tom zmysle, že spoločnosť, ktorá v jednom členskom štáte vykonáva na základe zmluvy uzavretej s poisťovňou so sídlom v inom členskom štáte v mene a na účet tejto poisťovne činnosť likvidácie škôd v rámci poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, sa má považovať za organizačnú zložku, obchodné zastúpenie alebo inú pobočku v zmysle tohto ustanovenia, ak táto spoločnosť**

   – **navonok dlhodobo vystupuje ako expozitúra materskej poisťovne a**

   – **má svoje riadiace orgány a je vecne vybavená tak, že môže viesť rokovania s tretími osobami takým spôsobom, že tieto osoby sa nemusia priamo obracať na poisťovňu.**

Podpisy